

כא:

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפטו
גור מצורה

דלכי נפץ מינה לא מיאש. ואע"ג
הוא ומחילה לא היה עומד
בו' מינה כיון דכבר הקשה מתמי
דכרימא אלימא ליה לאקשוי דמשמע
דככל עקן הרי אלו שלו אע"ג דליכא
סימן מדמוקי עטמא (א) שהריס מלויין
עס ומשמע נמי אע"ג דכשה הגביה
עדיין אלו נפל אבידה צבית המדרש
והא דיע שנפלא מיניה:
ופטורות פסעשר. נמס' פאה
(פ"א מ"ו) מוכח דוקא
נהפיקר קודם גמר מלאכה פטור
מן המעשר אבל אם הפיקר לאחר
גמר מלאכה שנחייב כבר המעשר
אין צדק כלום וה"ג מיירי קודם גמר
מלאכה שלא נחייבו עדיין כדמוכח
צבילה פרק המביא (דף ל: ד) דלאניס
העומדין לשוטמן נשדה ולעשות מהן
קציעות לא נגמר מלאכתן למעשר
עד שייבשו ואפילו וזה כן המולא
קודם שתיבשו פטורות מן המעשר
דלאמרין נב"ק (דף כח.) המפקיר
כרמו והשכים צדק ונלכו פטור
מן המעשר וגבי הקדש אינו כן שחס
הקדש קודם גמר מלאכה ונפדה
קודם גמר מלאכה מיירי צדק
דמוכח קמ' פסקה האומר (פ"ג: ד)
תאנה נמי מידע ידוע דנתייר.
פירוש בשלמא לאבי
תאנה מומתת בין דרגיות היא
דנמרא מעיקרא מתיאש לפי שסבור
שהמולא יקנה כי הוא לא ידע
שנפלה מן האילן אלא סבור הוא
מעוברי דרכים נפלה ויביתים ובחרוזין
אסור דלא עבידי דנתייר אע"ג דחס
היה ידוע נפלו היה מתיאש לפי
שעוברי דרכים יקחו כי יתלו דנפל
ומעוברי דרכים השתא דלא ידע סבור
שלא נפלו אסורה דהוה ליה יאוש
שלא מדעת אבל לרשב"ד דהוה יאוש
אמאי אסור וא"ת אם דין הוא לתלות
לפי שצדק דרכים נפלה ויביתים ונפלו
אמאי אסור צביתים ובחרוזין ו"ל
דנתייר ודאי און לתלות בעוברי דרכים
אלא צבילין אלא שהעגלים מתיאשים
לפי שצדק דרכים נפלה ויביתים ונפלו
מעלי וזו הימירה צבירות שמואלים
ויחלוט בעוברי דרכים וא"ת אם כן
מאי פריך לרשב"ד יומא דזמית ומרוזין
אסרי לנפש דלף לאחר שידעו
העגלים שנפלו לא מתיאשו לפי
שידועין שהמולא לא יקחם שיתלה
שנפלו מן האילן כאשר הוא האמת
דאין לתלות בעוברי דרכים ו"ל
דאין און מתיאשים צביתים אמאי
מומרים מיהו אית ספרים דגרסיין
שאני זית הוואיל וזיתו מוכיח עליו
דנה ממוך מה שהקשיו כלומר לפי
שהתח אית זיתא שצבנו העגלים
שהמולא לא יקחם לתלות בעוברי
דרכים אבל תאנה עם נפילתה
נמאסת פירוש ממלכתה ומאסת
געניו ומפקירה אבל כיוצא ספרים
גרסיין הוואיל וחזותו מוכיח עליו
ואע"ג דנמנתר מדע ידעי דוכתמ'
דאיניש איניש פירוש זיתים שנפלו דומין
כשדעו העגלים שנפלו לא יתיאשו
והא דאין לזכות שצבילין איניש
ואין דומין לזכות שצבילין:

הגהות הב"ח

(א) נמי דמיאש לבבוק
(ב) דמיאש לבבוק
דבי דרי עסקין:
(ג) דמיאש לבבוק
דבי דרי עסקין:
פ"ל דף ד' ע"ב:

גליון הש"ס

נמי מפקירה איניש.
קשה לו האם נמיאש
קציעות שחלש חלק ומקרי
יאוש שלא מדעת דללקוח
דבי דרי עסקין:
פ"ל דף ד' ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] נמי לבבוק דיקרי.
כיון דמתיאש לבבוק
וכן מחרות ומחיות וכן
בלשונות אלא נמי ואע"ג
כאן מתיאש לבבוק ואלו
פריך נמי מתיאש לבבוק
דכהן דקרי היתו עסקין
עליו. מרשמו ניכר של מי הוא
הלכן מריה לבי ידע דנפיל לא מתיאש
דמימר אמר כולי עלמא ידעי דדידי
נינה ולא הפקר הן ולא שקלי לכו:
עס נפילתה נמאסת. הלכן כיון
דידיע דנמנר מעיקרא מתיאש משום
מתיאשת דמי נפלה לא חשיבה
עליה ומפקר לה: לא ידעי לא
גרסיין פירוש היה משום כספריס:
ידען

מוסף רש"י

כל אדם. אפילו השבויים
(תש"ו: ד). מביא
הבבוק. כשהוא נפילתו
ואין מתיאש אלא העגלים.
לפי שידועים הם שצבילין לקוח
שמה ופלה ממושות נטלים
(ש"ס: א) אחריו. הלכן
נמנר ומתיאש טעם חזק
בפ"ל (ג) מתנתנה
למתיאש. לקוח בתי
לקוח. עני מלוק
שמהן שצבילין ואלו כספריס
שאר עגלים מלקוח (ש"ס:).

יאוש שלא מדעת. דבר שכתמו יאוש לכשידע שנפל ממנו וכשלא
עדיין לא ידעו העגלים שנפל מהן: לא היו יאוש. לקמיה מפרש
פלונימייהו: דמיאש לבבוק. לאחר שמלאו זה. וכללא דיאוש כגון
דלמך ווי ליה למסרון כס דגלי דעמיה שנואש מהו: באיסורא אפאה
לידיה. דכר שאלו עשוי להתיאש

יאוש שלא מדעת אבי אמר לא הוי יאוש
ורבא אמר הוי יאוש ברבר שיש בו סימן
כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף
על גב דשמעיניה דמיאש (א) לסוף לא הוי
יאוש דכי אתא באיסורא הוא דאתא
לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש
מימרא אמר סימנא אית לי בגויה היבנא
סימנא ושקילנא ליה בוזש לוי ים ובשולוחיו
של נהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה
דכבעינן למימר לקמן כי פליגי ברבר שאין
בו סימן אבי אמר "לא הוי יאוש דהא לא
ידע דנפל מיניה רבא אמר הוי יאוש דלכי
ידע דנפל מיניה מיאש מימרא אמר סימנא
לית לי בגויה מהשתא אית לי בויאש (סימן)
פמג"ש ממקנא" (כסע"ו) חא שמעו פירות
מפוזרין הרי אלו ידע דנפל מיניה הא אמר
רב עוקבא בר חמא הכא במכושתא (א) דביזרי
עסקינן דאבידה מדעת היא ת"ש מעות
מפוזרות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע
דנפל מיניה התם נמי ברברי (א) יצחק דאמר
י' אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה
ושעה והכא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו
בכל שעה ושעה ת"ש עיגולי דבירה וכברות
של נחתום הרי אלו שלו אמאי והא לא ידע
דנפל מיניה התם נמי ואי יאגב דיקורי מידע
ידע בהו ת"ש ולשונות של ארגמן הרי אלו
שלו ואמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם
נמי יאגב דחשיבי משמושי ממשמש בהו
וכברתי יצחק ת"ש והמוצא מעות בבתי
בכורות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים
מציין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים
מתיאשין מהן והא לא ידע דנפל מיניה אמר
רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל
שעה ת"ש (א) מאימתי כל אדם מותרים
בלקוח משילכו בה הנמושות ואמרינן מאי
נמושות וא"ר יוחנן סבי דאולי (א) אתיגרא
ריש לקיש אמר לקוטי בתר לקוטי ואמאי
נהי דעניי דהכא מיאשי איכא עניי
דבוכתא אחריתא דלא מיאשי אמרי כיון
דאיכא עניי הכא הנך (א) מעיקרא איאוש
מיאש ואמרי עניי דהתם מלקטי ליה ת"ש
הקציעות ברךך ואפילו בצד שדה קציעות
(א) וכן תאנה הגוטה לדרך ומצא תאנים
תחתיה מותרות משום גזל ופטורות מן
המעשר ובחורבים אסור בשלמא
רישא לאבי לא קשיא אנב דחשיבי
ממשמש בהו תאנה נמי מידע ידעי דנתרא
אלא סיפא לרבא קשיא דקתני בויתים
ובחורבים אסור אמר רבי אבהו שאני זית
הואיל וחזותו מוכיח עליו ואע"ג דנתרין
זיתים מידע ידעי (א) דוכתא איניש איניש
הוא אי הכי אפילו רישא נמי אמר רב
פפא תאנה עם נפילתה נמאסת תא
שמעו (א) הגב שנטל מזה ונתן לזה וכן

ח א מ"י מירי מהלכות
נילה ולכיה ה"ל ה
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ב ג מ"י מ"ה מהלכות
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ד ה מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ה ו מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ו ז מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:

ז ח א מ"י מירי מהלכות
נילה ולכיה ה"ל ה
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ב ג מ"י מ"ה מהלכות
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ד ה מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ה ו מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ו ז מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ז ח א מ"י מירי מהלכות
נילה ולכיה ה"ל ה
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ב ג מ"י מ"ה מהלכות
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ד ה מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ה ו מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:
ו ז מ"י מ"ה ע"ד שו"ע
נילה ולכיה ה"ל ה
פ"ד מ"ה ג"ה ע"ד שו"ע
סמט עין פ"ד ע"ד שו"ע
ח"מ ר"ב רמב"ם:

רבינו חננאל

אפישי א הו סמן
אי לא בעית דרי ירימיה
הן ופשוטן הן ועלו
כילן בחוקי. איתמר יאוש
שלא מדעת אבי אמר
לא הוי יאוש ורבא אמר
הוי יאוש ברבר שיש בו
סימן כולי עלמא לא פליגי
דלא הוי יאוש ואע"ג
דשמעיניה לבבוק דמיאש
(למסוף) לא הוי יאוש
דכי אתא לידיה באיסורא
אית לידיה דהא לפני
יאוש הוה כי פליגי ברבר
שאין בו סימן אבי אמר
לא הוי יאוש ורבא אמר
דנפל מינה דמיאש. אבל
המוצא בוזש של ים. פי
דכקציעות הוה ובשולוחיו
של נהר הוה בחוקי הוה
קדוש שמי נפילתו שולוחיו
והוה מקום שטיחיה אע"ג
דאית ביה סימן ויחמנה
שרייה למציאה דאמר ר'
יוחן מוסר ר' שמעון
בן תירקא מנין לאברה
ששתפס נהר שהוה מותרת
שנאמר כן תעשה לכל
אבדת ארץ אשר תאבד
ממנו ומצאתה מי שאבדה
ממנו בלבד ופשיטא אצל
כל אדם. פרה רועה
כשהוה יבוצא בה שכל
הרואה אותה יכול ליתלה
יצאת זו ששתפס נהר
שאבדה ממנו וכלל אדם
הלכן הרי היא למציאה
בין אית ליה בה סימן
בין לית ליה בה סימן
שרי דהוה ודאי נתיאש
הימנה. וזה שהתיר רבי
בגוהר נגזרו אסור כבישה
ודייקתן מנה מה הימירה
בין אית ליה סימן בין
לית ליה סימן ואפי' לפני
יאוש שרי כן מה שאמר
כבישה ואפי' לית ליה
סימן לפני יאוש אסורה
ועלתה תיבכתא רובא
תיבכתא והלכתא כותיה
דאביי ביביל קריס י'
יאוש שלא מדעת הוואיל
כאבי דיאוש שלא מדעת
לא הוי יאוש ואמרי
ומאר דאיתוב רבא
הני תמרי דיקאי לומר
התמרי והלכתא כותיה
מן הרקל והם מושלמים
ברך סני מה אובלן
אותו העוברין ושביתם והנה
בעליהן לא נתיאשו שלא
ידעו שתיבכתא הוואיל
דאית ביה איכא עסקים
דכתיב דאולי התם ואכלי
לחו יאוש מתיאש לחו
מייירו מעיקרא דכי האי
גונא אפי' אבי שרי ואם

היו דקלים מחוקין יתמי דלאו בני יאוש נינהו או דקלים בכרמים ולא שכיחי בהו שקצים למיכליהו אסירא. יש מי שאומרים פי' כרבתא דקלים הרבה שמוקפות גדר ומקשי רבא
לאבי מצא מעות מסורות. ומרי אבי פתחי' בו' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה וכן המוצא מעות בכיסו כותיה וכו' מרששו הרי אלו שלו. ואקשי' והא
דלא כן דע דנפיל מינה. ומרי הכי נמי בו' יצחק. וכן כל דבר חיוב כממשט כל שעה כמו מעות. י' נמושות סבי דאולי אתיגרא. אדם עשוי כן שמהלכין במשענת כרס
שאין בהן כח לילך הרבה והסדה שיכנסו בה ללקט לא ינחו אחריהן כלום. האי דאמר מצא קציעות מותרות ומותרות גזל חזי שאלו הקציעות כרס חשוב